

Toekening voor 's lands rekening van overtocht naar Java.
(Koninklijk Besluit; Verslag der Commissie tot onderzoek.)

terrein moet geleid worden, en die zich heeft bereid verklaard om, tegen genot van vrijen overtocht naar Java voor zich en zijn gezin, met den zoogenaamden overlandweg, de taak op zich te nemen om, na zich ook in Indie met de journalistiek van nabij te hebben bekend gemaakt, het Indisch Bestuur te dienen van consideratiën en advies omtrent de vraag: welke maatregelen daár te lande van Bestuurswege worden vereischt tot breideling van de uitspattingen der drukpers, zonder de vrijheid om zijne gedachten en gevoelens te uiten en openlijk mede te deelen meer te belemmeren dan tot verzekering der openbare orde gevorderd wordt.

Ik acht het van mijnen pligt Uwer Majesteit eerbiedig in overweging te geven om, door de bekrachtiging van het hierbij aangeboden ontwerp van besluit, de goede diensten van den heer HUET, voor de aldoende regeling van de onderwerpelijke gewichtige aangelegenheid, aan het Indisch Bestuur te verzekeren.

De Minister van Kolonien,
(get.) J. J. HASSELMAN.
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal,
FEITH.

[56. 3.]

KONINKLIJK BESLUIT.

AFSCHRIFT.

12 Maart
1868.
N^o. 75.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien van den 10den Maart 1868, lit. X², Kabinet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het genot van overvoer naar Nederlandsch Indie, met de zoogenaamde overlandpost, door middel van een der booten van de Messageries Impériales, wordt bij deze, op den voor passagiers der eerste klasse gebruikelijken voet, ten laste van het eerste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch Indie, toegekend aan den heer CD. BUSKEN HUET, te Haarlem, voor zich en zijn gezin.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering dezes, waarvan, tot kennisneming, afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 12den Maart 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Kolonien,
(get.) J. J. HASSELMAN.

Accordeert met deszelfs origineel,
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,
(get.) FEITH

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal,
FEITH.

[56. 4.]

VERSLAG DER COMMISSIE belast met het onderzoek van bovengenoemde toekening.

Bij gelegenheid der discussien over het Adres van Antwoord op de Troonrede, werd in de zitting dezer Kamer van den 2den October jl. door den heer LENTING eene interpellatie gericht aan den Minister van Kolonien, betrekkelijk de veelbesproken zaak van den heer BUSKEN HUET, — en door den heer NIERSTRASZ daarbij het verzoek gevoegd om opgave van die personen aan wie ook onder vroegere besturen vrije overtocht naar Indie is ver-

leend, zonder dat zij daarop regt hadden, — en om mededeeling der redenen die daartoe geleid hebben.

De Minister van Kolonien deed daarop de toezegging dat aan de Kamer zouden worden overgelegd de voordragt aan den Koning met het Koninklijk besluit betreffende de zaak van den heer BUSKEN HUET. Hieraan is bij missive van den 16den October jl. gevolg gegeven, en daarbij is tevens voldaan aan het verzoek van den heer NIERSTRASZ, en het daartoe betrekkelijk door de Kamer genomen besluit in de zitting van 7 October jl.

De bedoelde stukken zijn den 3den dezer in handen van de ondergeteekenden gesteld, die thans de eer hebben daaromtrent het volgende te rapporteren.

Uit het door den Minister van Kolonien overgelegd afschrift der door zijn ambtsvoorganger dd. 10 Maart jl. aan den Koning gedane voordragt blijkt dat de Minister HASSELMAN, bezorgd omtrent de strekking en den toenemenden heftigen toon der dagbladpers in Nederlandsch Indie, eene voorloopige gedachtenwisseling met het Indisch Bestuur daaromtrent had geopend, ten gevolge waarvan een lijvige bundel bescheiden van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie was ontvangen, een aantal daartoe betrekkelijke adviezen behelzende, die echter niet de noodige bouwstof leverden tot oplossing der vraag, in hoeverre in Indie vrijheid op het stuk der pers en in het bijzonder der dagbladpers, kan verleend worden, zonder dat het prestige van het Nederlandsch gezag in gevaar wordt gebracht of de Oostersche volken in hunne zeden en gewoonten worden gekrenkt. De Minister HASSELMAN meende dat door het aanstaand vertrek van den heer C. BUSKEN HUET, door hem genoemd »een doorkundig man, met de journalistiek in het algemeen en met die van Nederland in het bijzonder vertrouwd", en die met hem de overtuiging scheen te hebben dat de pers in Indie noodzakelijk op beter terrein moet geleid worden, de gelegenheid geboren werd om aan het Indisch Bestuur de noodige inlichting ten deze te verzekeren. De heer HUET verklaarde zich bereid om, na zich in Indie met de journalistiek van nabij bekend te hebben gemaakt, het Indisch Bestuur van consideratiën en advies te dienen omtrent de maatregelen daar te lande te nemen tot breideling van de uitspattingen der drukpers, zonder de vrijheid om zijne gedachten en gevoelens te uiten en openlijk mede te deelen meer te belemmeren dan tot verzekering der openbare orde gevorderd wordt. De heer HUET verbond daaraan echter de voorwaarden dat aan hem en aan zijn gezin vrije overtocht naar Java zou verleend worden, waartoe dan ook op voordragt van voornoemden Minister door den Koning magtiging werd verleend bij besluit van 12 Maart jl., ook in afschrift aan de Kamer medegeedeeld.

Wat de beantwoording der door den heer Nierstrasz gedane vragen betreft, is uit een onderzoek, waaraan alle met de behandeling van personele zaken bij het Departement van Kolonien belaste ambtenaren zijn betrokken geweest, gebleken, dat er zich in de acht laatste jaren slechts twee gevallen hebben voorgedaan, waarin door het Bestuur hier te lande uit de koloniale geldmiddelen hulp is verleend aan personen die naar Indie wilden vertrekken, en op overtocht voor 's lands rekening geen aanspraak hadden. — terwijl, voor zooveel bij voormeld Departement bekend is, door het Indisch Bestuur gedurende hetzelfde tijdvak slechts eenmaal die gunst is verleend, uitgezonderd zeer enkele gevallen waarin aan hulpeloos achtergelaten zeevarenden, van particuliere schepen afkomstig, bij politie-maatregel, — vrije overtocht is verleend. Een en ander is in de missive van den Minister van Kolonien van 10 October jl. nader omschreven.

Uwe Commissie meent zich, na de mededeeling van het vorenstaande, van een eigen oordeel over deze feiten te moeten onthouden. Alleen neemt zij de vrijheid op te merken, dat in het bovenbedoelde besluit van 12 Maart jl., tot hare bevreesding geen melding is gemaakt van het Koninklijk besluit van 22 Mei 1867, n^o. 51 (te vinden in het *Indisch Staatsblad* 1867, n^o. 105), behelzende de regelen waarnaar ten laste der begrooting van Nederlandsch Indie vrije overtocht wordt verleend van Nederland naar Indie en omgekeerd; van welke regelen dan toch werd afgeweken bij het besluit van 10 Maart jl. betrekkelijk den heer HUET en zijn gezin. — Dit heeft dan ook aanleiding gegeven tot de bedenking door de Algemeene Rekenkamer gemaakt, en vermeld (onderafdeeling 21) der Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag betrekkelijk de Indische begrooting van Nederlandsch Indie voor het dienstjaar 1869.

Onwillekeurig komt hierbij op nieuw de wenschelijkheid voor den geest, eener wettelijke regeling der *finantie* ministeriele verantwoordelijkheid.

Ten slotte heeft uwe Commissie de eer aan de Kamer voor te stellen de door den Minister van Kolonien gedane mededeelingen en overgelegde stukken voor kennisgeving aan te nemen,